

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Білоус А.В.

студентка;

Науковий керівник: Біліченко П.Г.

к.пед.н., доцент,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАТУСУ БРИТАНСЬКОГО ВЧИТЕЛЯ

Педагогічна галузь – одна з найпоширеніших соціальних галузей, яка об'єднує велику кількість студентів педагогічних навчальних закладів, вихователів, учителів, викладачів і науковців. У сучасному світі учительська професія є однією з найпоширеніших у колі інтелігенції.

В Україні впродовж довготривалого періоду в усіх законодавчих актах й офіційних документах педагогічна діяльність оцінювалася дуже високо. Поряд із цим на практиці престиж учительської професії поступово знижувався й сьогодні вона є однією з непопулярних серед учнівської молоді – майбутніх абітурієнтів вищих навчальних закладів.

Вивчення, аналіз та осмислення нами процесу формування професіоналізму в умовах педагогічної освіти різних країн, дозволяє зробити висновок про те, що саме у Великобританії чітко виражена орієнтація педагогічної освіти на професіоналізм як ціннісний орієнтир.

На нашу думку, цей досвід може бути використаний Україною для удосконалення багатьох показників у ставленні до професії вчителя. Бо, як свідчать результати багатьох досліджень, професіоналізм британського вчителя є базовою категорією, що характеризує майбутнє педагогічної освіти в цілому, і особистості педагога – професіонала, зокрема.

У ході дослідження було з'ясовано, що особливо вимогливо англійці ставляться до здобуття цієї професії. Шкільних учителів в

Об'єднаному Королівстві готують загальні й педагогічні коледжі, а також педагогічні відділення університетів [1].

Здобувши в університеті спеціальність, випускник, який вирішив зробити професійну педагогічну кар'єру, повинен пройти річний навчальний курс у спеціальному педагогічному коледжі, а потім – річну практику в одній зі шкіл. Весь цей час за діями молодого педагога спостерігає досвідчений інспектор, від рішення якого залежить подальша доля новачка [2].

У ході нашого дослідження нами було проаналізовано ряд питань, що стосуються визначення соціального статусу британського вчителя. Ми з'ясували, що вчителі в Великій Британії є громадськими працівниками, але не державними службовцями [3].

За даними соціологічних досліджень у гендерному плані, жінки становлять три чверті зареєстрованих вчителів. Лише 12 % вчителів середньої школи в країні становлять чоловіки [4].

Питання робочого навантаження вчителів останнім часом має високий пріоритет в Об'єднаному Королівстві. Детальну інформацію з цього питання можемо знайти в останній редакції документу про оплату та умови праці Шкільних Вчителів (DfES), який оновлюється щорічно [5].

Вчителі середніх шкіл зобов'язані за умовами трудового законодавства викладати 190 днів на рік і присвятити п'ять додаткових днів професійному розвитку або виконанню інших службових обов'язків щорічно. Деякі педагоги у Великобританії наймаються на роботу на умовах погодинного викладання, часто в якості асистентів [6].

Аналізуючи питання пов'язані із встановленням розміру посадових окладів, ми встановили, що у Британії вчителі заробляють, в середньому, 33600 євро на рік. Викладачам із погодинною оплатою розмір заробітної плати визначають на підставі щоденного розрахунку, що виходить з умови, – повний робочий рік вчителя складає 195 робочих днів [7].

Як правило, встановлюється загальне навантаження педагога на тиждень (залежно від кваліфікації та виду діяльності) та норма (максимальна) на кількість проведених уроків. До останньої включені участь у педагогічних нарадах, робота в громадських радах, методична практика, взаємодія з батьками. Якщо вчителю ставиться в обов'язок виконання додаткових видів діяльності, то при цьому зменшується кількість урочних годин. Тільки в окремих випадках вона залишається незмінною, а оплата праці збільшується.

З 1990 року у Великобританії діє нова система оплати праці вчителів, що включає не лише проведення уроків, а й позакласну діяльність [8].

В ході дослідження ми встановили, що вчителям заборонено давати платні додаткові заняття учням своїх шкіл, а в деяких школах вчителям взагалі не дозволяється займатися приватним репетиторством. За порушення цього правила можуть слідувати санкції, аж до звільнення. Це пояснюють тим, що вчитель, в такому випадку, відволікається від підготовки до занять. А це може негативно вплинути на якість викладання [9].

Щодо наповнюваності класів, нами було встановлено, що в класі в середньому – 10-17 чоловік [10].

Багато місцевих органів народної освіти Великобританії мають служби психологічної та професійної підтримки вчителів, які потребують поради і наставництва. Наприклад, деякі із них пропонують послуги конфіденційних консультацій або заняття та тренінги з управління стресом.

Нами встановлено, що британські вчителі, як і їхні закордонні колеги, відчують у своїй професії вплив фактору погроз та зростання насильства з боку учнів. Питання етичності застосування насильства з боку педагогів зараз є більш ніж актуальним. І пов'язано це з тим, що з кожним роком поведінка учнів стає все менш контрольованою, внаслідок чого стає необхідним вживання кардинальних заходів. В ході наукового пошуку, ми встановили, що в 2011 році в Великобританії була розроблена інструкція, в якій прописані всі підстави можливого законного застосування вчителями фізичної сили в школі [11].

З набуттям чинності нового режиму Управління стандартами в освіті, також вступають в дію правила, розроблені Урядом з метою відсторонення від роботи тих вчителів, чиї результати діяльності не відповідають стандартам.

Аналіз даних показав, що офіційний вік виходу на пенсію – для чоловіків і жінок це 60 років, але також дозволено працювати і в старшому віці. Середньостатистичний вік виходу на пенсію – для чоловіків – 68, для жінок – 60 років.

Щодо фінансового аспекту пенсійного забезпечення, то в Великобританії працівник відраховує до пенсійного фонду 10% із заробітку, роботодавець додає від 3% до 10,2%. Розмір пенсії досягає до 50% заробітної плати. Держава гарантує лише мінімальну пенсію [12].

Велика Британія по праву посідає одне з перших місць у світі за якістю підготовки вчителів. Окремі позитивні ідеї досвіду Великої Британії можуть бути використані у процесі реформування української системи як підготовки вчителів, так і їх соціального захисту.

Подальше наше дослідження буде спрямоване на пошук шляхів реалізації позитивного досвіду Великої Британії, на удосконалення вчительської професії в Україні.

Список використаних джерел:

1. Соколова А.В. Структура підготовки майбутніх учителів в університетах Англії і Шотландії [Електронний ресурс] : стаття – Режим доступу : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_Gum/npchdu/Pedagogics/2006_33/33-2.pdf
2. Як живеться вчителям у різних країнах. – «Рівне вечірне» [Електронний ресурс] : газета. – 2011. № 73. – Режим доступу : <http://www.rivnepost.rv.ua/showarticle.php?art=029201>
3. Профессиональный статус учителя. – [Електронний ресурс] : – Блог учителя. – Режим доступу : <http://www.educationsystems.info/item777.html>
4. One in four primary schools still has no male teachers [Електронний ресурс] : газета BBC News. – 2 September 2011. – Режим доступу : <http://www.bbc.co.uk/news/education-14748273>
5. Условия работы учителей (Великобритании) [Електронний ресурс] : Интерактивный молодежный образовательный сайт «Наше образование». – Режим доступа : <http://tonymaster.narod.ru/England.html>
6. Рабочее время учителя [Електронний ресурс] : Системы образования. – Режим доступа : <http://www.educationsystems.info/item790.html>
7. Орловский О. Зарплата учителей в разных странах мира [Електронний ресурс] : Stop – Nes 16 ноября 2013 года. – Режим доступа : <http://stop-news.com/2717-zarplata-uchiteley-v-raznyh-stranah-mira.html>
8. Как оплачивается труд учителя в Англии , Франции, Германии и США [Електронний ресурс] : главная страница газеты «Управление школой». – Режим доступа : http://upr.1september.ru/view_article.php?ID=200801302
9. Как живет учителям в разных странах [Електронний ресурс] : газета «Сегодня». – 7 ноября 2013. – Режим доступа : <http://www.segodnya.ua/world/kak-zhivetcja-uchiteljam-v-raznykh-ctranakh.html>
10. Образование в Великобритании [Електронний ресурс] : J Project 2012. – Режим доступа : <http://www.jproject.co.uk/index.php/education-in-uk/education-in-the-uk>
11. Почему учителям в школах Англии разрешили применять силу? [Електронний ресурс] : Hint4. – Режим доступа : <http://www.hint4.me/4699-pochemu-uchitelyam-v-shkolah-anglii-razreshili-primenyat-silu.html>
12. Пенсия в разных странах мира [Електронний ресурс] : Алмазная осень . – Режим доступа : <http://www.npf-almaz.ru/news/3-news/201-pensia-analiz.html>